

DE STAAT VAN WATERTRANSITIE

HET NIEUWE WATERDENKEN
METEN EN EVALUEREN. HOE DAN?

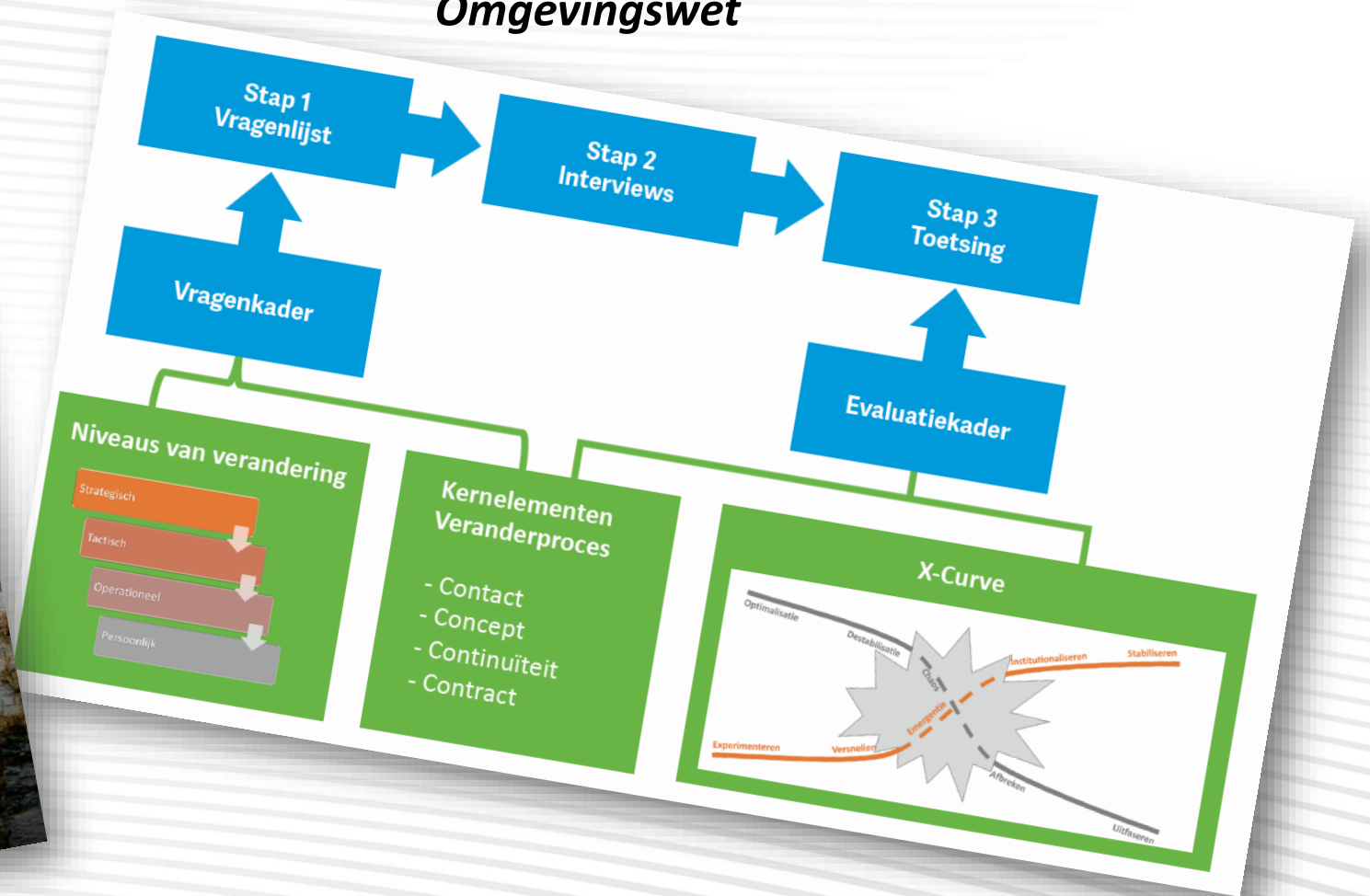

WBS Watertransitie

Waterbeheer 3.0

4D ordening

Omgevingswet

Waterbeheer 1.0

Sectoraal

Focus op afvoeren:

- Peil volgt functie
- Dijken dicht bij de rivier
- Separaat beheer waterkwaliteit

Waterbeheer 2.0

Integraal

Watersysteembenadering:

- Effectgericht: "end-of-pipe"
- Functiegericht: optimalisatie
- Sectorale sturing

Waterbeheer 3.0

Duurzame ontwikkeling
van het watersysteem

Actorgericht

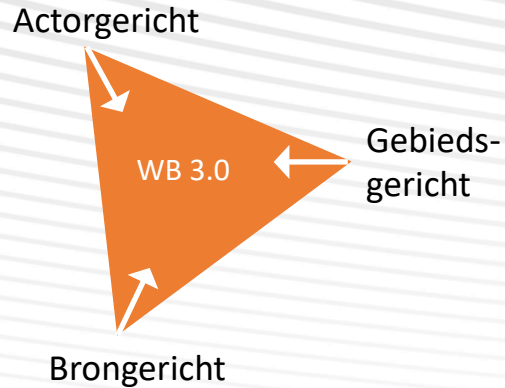

Brongericht

Gebiedsgericht

t

Perspectieven

Brongericht

- Vasthouden-bergen-afvoeren ter voorkoming van (hemel)wateroverlast
- Sparen-aanvoeren-adapteren om effecten van verdroging te beperken
- Versterken sponswerking van de bodem in stad en land.
- Schoonhouden-scheiden-zuiveren om (grond)waterkwaliteit te beschermen/verbeteren
- Drinkwater alleen om te drinken
- Schoon (decentraal gezuiverd) riool- en regenwater als schone bron inzetten voor het watersysteem en proceswater
- Verbetering vismigratie
- Sluiten van de waterkringloop (inclusief hergebruik), de agrarische kringloop en het terugwinnen en verwaarden van grondstoffen

Gebiedsgericht

- Water en bodem sturend voor de ruimtelijke keuzes
- Versterken van groenblauwe netwerken: ruimte voor bodem, water en groen voor klimaatadaptatie en -mitigatie, versterken biodiversiteit en versterken lokale economie
- Vasthouden van water vergroten met aandacht voor robuustheid, zichtbaarheid en beleving
- Functie volgt peil wordt omarmd
- Meerlaagsveiligheid inclusief laag 0 (waterbewustzijn) en laag 4 (herstel)
- Fluctuatiezones rond steden voor drinkwaterwinning
- Aandacht voor circulair en CO2-neutraal ontwerpen en voor het opwekken en benutten van energie met inzet van het bodem- en watersysteem

Actorgericht

- Samenwerking, krachtenbundeling en informatiedeling ten aanzien van ruimtelijke adaptatie
- Werkwijze is top-down én bottom-up; zowel overheidsparticipatie als burgerparticipatie
- Toepassing van Participatieladder
- Van inspraak naar beginspraak
- Lokale zelfsturing om water in de haarvaten vast te houden (uitdaagrecht)
- Samenwerking gericht op versterken van de (grond)waterkwaliteit
- Circulair denken en grensontkennend handelen in relatie tot het bodem-watersysteem (inclusief de waterketen)
- Benutting van reststromen (maaisel, bagger) via lokale samenwerkingsverbanden.
- Koppeling leggen met regionale energiestrategie (RES)
- Kosten en baten geïntegreerd in investeringen

4D-Ordering

in de praktijk

4 Niveaus van verandering

Strategisch

Visie, beleid

Tactisch

Programma's, plannen

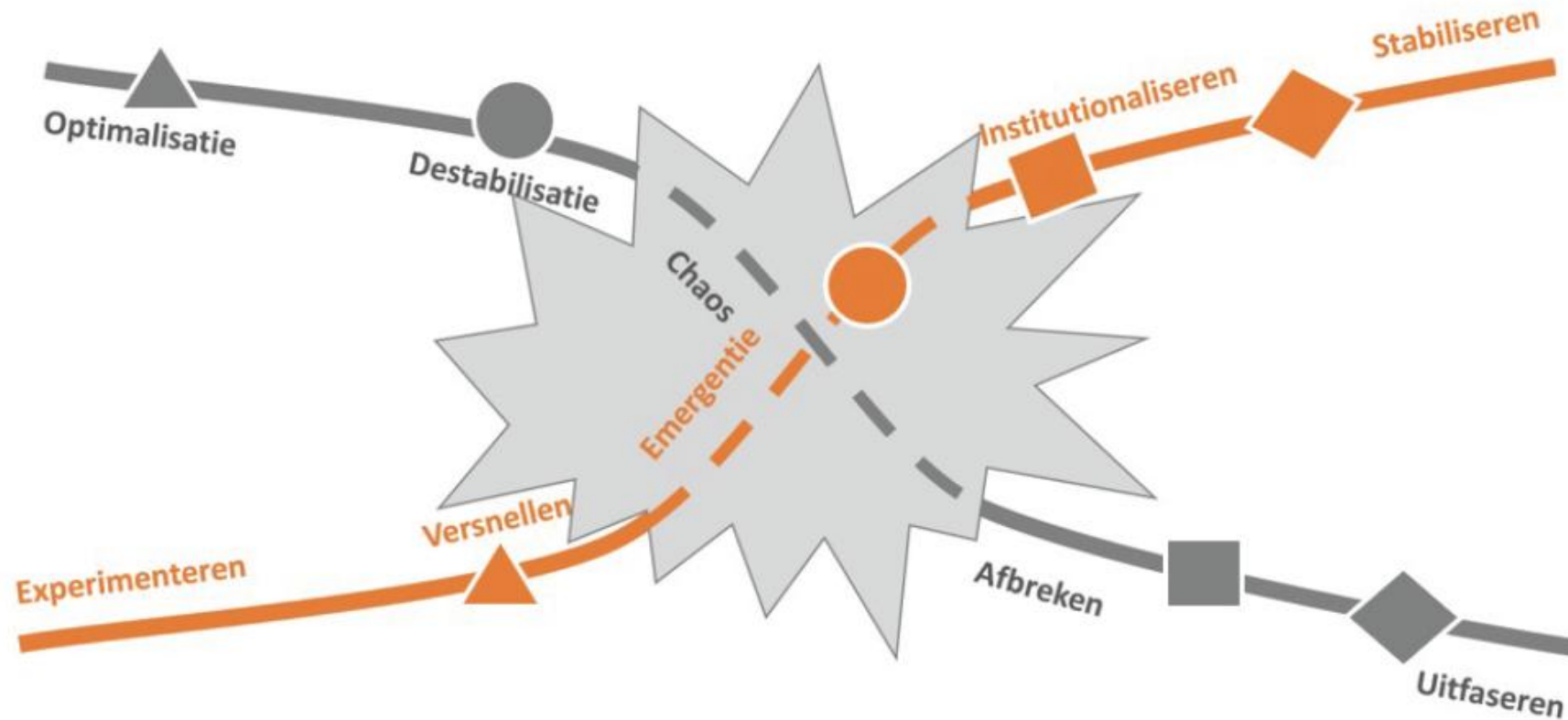
Operationeel

Projecten, beheer

Persoonlijk

Persoonlijk Ontwikkelplan
Cursussen e.d.

Aandacht voor opbouw én afbouw

Focus op 4 kernelementen (4C's)
in een veranderproces

- Contact: Samenwerking, sociaal systeemdenken, participatie, 40's
- Concept: Systeem/circulair denken, gidsprincipebenadering
- ◇ Continuïteit: Voortgang, cultuur, doorwerking, besluitvorming
- △ Contract: Verankering, borging, kerens

Doorwerking borgen via de beleidscyclus van de Omgevingswet

Omgevingswet: (art 1.3): Met het oog op duurzame ontwikkeling...in onderlinge samenhang bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit..., en doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften

